ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เอกสฺมึ หิ สมเย ตาวตึสเทวโลเก เทวตา สนฺนิปติตฺวา จตฺตาโร ปณฺเห สมุฏฺฐาเปสุ๎ กตรํ ทานํ นุ โข ทาเนสุ กตโร รโส รเสสุ กตรา รติ รตีสุ เชฏฺฐกา ตณฺหกฺขโยว กสฺมา เชฏฺฐโกติ วุจฺจตีติ ฯ เต ปณฺเห เอกา เทวตาปี วินิจฺฉิตุ๎ นาสกฺขิ ฯ เอโก ปน เทโว เอกํ เทวึ ปุจฺฉติ โสปี อปรนฺติ เอวํ อญฺญมญฺญํ ปุจฺฉนฺตา ทสสุ จกฺกวาฬสหสฺเสสุ ทฺวาทส สวจฺฉรานิ วิจรึสุ ฯ เอตฺตเกนาปี กาเลน ปณฺหานํ อตฺถํ อทิสฺวา ทสสหสฺสจกฺกวาฬเทวตา สนฺนิปติตฺวา จตุนฺนํ มหาราชานํ สนฺติกํ คนฺตฺวา กึ ตาตา มหาเทวสนฺนิปาโตติ วุตฺเต จตฺตาโร ปณฺเห สมุฏฺฐาเปตฺวา วินิจฺฉิตุ๎ อสกฺโกนฺตา ตุมฺหากํ สนฺติกํ อาคตมฺหาติ ฯ กึ ปณฺหา นาม ตาตาติ ฯ ทานรสรตีสุ กตรทานรสรติ นุ โข เสฏฺฐา ตณฺหกฺขโยว กสฺมา เสฏฺโฐติ อิเม ปณฺเห วินิจฺฉิตุ๎ อสกฺโกนฺตา อาคตมฺหาติ [ตมตฺถํ อาโรเจสุ๎] ฯ ตาตา มยํปี อิเมสํ อตฺถํ น ชานาม อมฺหากํ ปน ราชา ชนสหสฺเสน จินฺติเต อตฺเถ จินฺเตตฺวา ขเณเนว ชานาติ โส อมฺเหหิ ปญฺญาย จ ปุญฺเญน จ วิสิฏฺโฐ เอตสฺส สนฺติกํ คจฺฉามาติ ตเมว เทวคณํ อาทาย สกฺกสฺส เทวรญฺโญ สนฺติกํ คนฺตฺวา เตนาปี กึ ตาตา มหนฺโต เทวสนฺนิปาโตติ วุตฺเต ตมตฺถํ อาโรเจสุ๎ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. สกฺโก ตาตา อิเมสํ ปญฺหานํ อญฺโญ อตฺถํ ชานิตุ๎ น สกฺโกติ พุทฺธวิสยา เอเตติ วตฺวา สตฺถา ปเนตรหิ กหํ วสตีติ ปุจฺฉิตฺวา เชตวเนติ สุตฺวา เอถ ตสฺส สนฺติกํ คมิสฺสามาติ เทวคเณน สทฺธึ รตฺติภาเค สกลํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา เอกมนฺตํ ฐิโต กึ มหาราช มหตา เทวคเณน สทฺธึ อาคโตสีติ วุตฺเต ภนฺเต เทวคเณน อิเม นาม ปญฺหา สมุฏฺฐาปิตา อญฺโญ อิเมสํ อตฺถํ ชานิตุ๎ สมตฺโถ นาม นตฺถิ อิเมสํ โน อตฺถํ ปกาเสถาติ อาห ฯ สตฺถา สาธุ มหาราช มยา ตีส ปารมิโย ปูเรตฺวา มหาปริจฺจาเค ปริจฺจชิตฺวา ตุมฺหาทิสานํ กงฺขาเฉทนตฺถเมว สพฺพญฺญุตญฺญาณํ ปฏิวิทฺธํ ตยา ปุจฺฉิตปญฺเห สุณาหิ สพฺพทานานํ ธมฺมทานํ เสฏฺฐ์ สพฺพรสานํ ธมฺมรโส เสฏฺโฐ สพฺพรตีนํ ธมฺมรติ เสฏฺฐา ตณฺหกฺขโย ปน อรหตฺตํ สมฺปาปกตฺตา เสฏฺโฐเยวาติ วตฺวา อิมํ คาถมาห ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ดังจะกล่าวโดยพิสดาร ในสมัยหนึ่ง อ.เทวดา ท. ในเทวโลกชื่อว่าดาวดึงส์ ประชุมกันแล้ว ยังปัญหา ท. สี่ว่า อ. - ในทาน ท. หนา -ทานอันไหนหนอแล อันบัณฑิต ย่อมกล่าวว่า เจริญที่สุด ดังนี้ อ. - ในรส ท. หนา -รส อันไหน อันบัณฑิต ย่อมกล่าวว่า เจริญที่สุด ดังนี้ อ. - ในความยินดี ท. หนา -ความยินดี อันไหน อันบัณฑิต ย่อมกล่าวว่า เจริญที่สุด ดังนี้ อ.ความสิ้นไปแห่งตัณหาเทียว อันบัณฑิต ย่อมกล่าวว่า เจริญที่สุด ดังนี้ เพราะเหตุไร ดังนี้ ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว ฯ แม้ อ.เทวดา ตนหนึ่ง ไม่ได้อาจแล้วเพื่ออันวินิจฉัย ซึ่งปัญหา ท. เหล่านั้น ฯ

ก็ อ.เทพ องค์หนึ่ง ย่อมถาม ซึ่งเทพ องค์หนึ่ง อ.เทพ แม้นั้นย่อมถาม ซึ่งเทพ อื่นอีก อ.เทพ ท. ถามอยู่ ซึ่งกันและกัน อย่างนี้ ด้วยประการฉะนี้ เที่ยวไปแล้ว สิ้นปี ท. สิบสอง ในพันแห่งจักรวาล ท. สิบ ฯ อ.เทวดาในจักรวาลอันมีหมื่นเป็นประมาณ ท. ไม่เห็นแล้ว ซึ่งเนื้อความ แห่งปัญหา ท. โดยกาล แม้อันมีประมาณเท่านี้ ประชุมกันแล้ว ไปแล้ว สู่สำนัก ของท้าวมหาราช ท. สี่ ครั้นเมื่อคำ ว่า ดูก่อนพ่อ ท. อ.การประชุมแห่งเทพใหญ่ได้มีแล้ว เพราะเหตุไร ดังนี้ อันท้าวมหาราช ท. สี่ เหล่านั้น กล่าวแล้วกล่าวแล้ว ว่า อ.เรา ท. ยังปัญหา ท. สี่ ให้ตั้งขึ้นพร้อมแล้ว ไม่อาจอยู่เพื่ออันวินิจฉัย เป็นผู้มาแล้ว สู่สำนัก ของท่าน ท. ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ.ท้าวมหาราช ท. สี่ เหล่านั้น ถามแล้ว ว่า ดูก่อนพ่อ ท. ชื่อ อ.ปัญหา ท. ย่อมมีอย่างไร ดังนี้ ฯ อ.เทวดา ท. เหล่านั้น บอกแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น ว่า อ.เรา ท. ไม่อาจอยู่ เพื่ออันวินิจฉัย ซึ่งปัญหา ท. เหล่านี้ คือ อ. - ในทานและรสและความยินดี ท. หนา -ทานและรสและความยินดี อันไหนหนอแล เป็นธรรมชาติ

ประเสริฐที่สุด ย่อมเป็น อ.ความสิ้นไปแห่งตัณหาเทียว เป็นสภาพประเสริฐที่สุด ย่อมเป็น เพราะเหตุไร เป็นผู้มาแล้ว ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ.ท้าวมหาราช ท. สี่ เหล่านั้น กล่าวแล้ว ว่า ดูก่อนพ่อ ท. แม้ อ.เรา ท. ย่อมไม่รู้ ซึ่งเนื้อความแห่งปัญหา ท. เหล่านี้ ส่วนว่า อ.พระราชา ของเรา ท. ทรงดำริแล้ว ซึ่งเนื้อความ ท. อันอันพันแห่งชนคิดแล้ว ย่อมทรงทราบ โดยขณะนั่นเทียว อ.พระราชา นั้น เป็นผู้ประเสริฐโดยวิเศษ กว่าเรา ท. โดยปัญญาด้วย โดยบุญด้วย ย่อมเป็น อ.เรา ท. จะไป สู่สำนัก ของพระราชา นั่น ดังนี้ พาเอาแล้ว ซึ่งหมู่แห่งเทพ นั้นนั่นเทียว ไปแล้ว สู่สำนัก ของท้าวสักกะ ผู้พระราชาแห่งเทพ ครั้นเมื่อคำ ว่า ดูก่อนพ่อ ท. อ.การประชุมแห่งเทพ อันใหญ่ ได้มีแล้ว เพราะเหตุไร ดังนี้ อันท้าวสักกะ แม้นั้น ตรัสแล้ว กราบทูลแล้ว ซึ่งเนื้อความ นั้น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ท้าวสักกะ ตรัสว่า พ่อทั้งหลาย คนอื่น ย่อมไม่สามารถรู้เนื้อความแห่งปัญหาเหล่านี้ได้ ปัญหานั่น เป็นวิสัยของพระพุทธเจ้า แล้วตรัสถามว่า ก็เดี๋ยวนี้ พระบรมศาสดา ประทับอยู่ ที่ไหน ทรงสดับว่า ประทับอยู่ ที่วัดพระเชตวัน จึงตรัสว่า มาเถิด พวกเราจักไปยังสำนักของพระองค์ พร้อมด้วยหมู่เทพดา ให้วัดพระเชตวันทั้งสิ้นสว่างไสวในตอนกลางคืน เข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดา ถวายบังคมแล้ว ประทับอยู่ ณ ส่วนข้างหนึ่ง เมื่อพระบรมศาสดา ตรัสว่า มหาบพิตร พระองค์เสด็จมาพร้อมกับหมู่เทพดามากมาย ทำไม จึงกราบทูลว่า พระเจ้าข้า หมู่เทพดาพากันตั้งปัญหาชื่อเหล่านี้, คนอื่นชื่อว่าสามารถจะรู้เนื้อความปัญหาเหล่านี้ได้ หามีไม่ ขอพระองค์โปรดประกาศเนื้อความปัญหาเหล่านี้ แก่พวกข้าพระองค์เถิด ฯ พระบรมศาสดา ตรัสว่า ดีละ มหาบพิตร เราตถาคตบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัศ บริจาคมหาบริจาค แทงตลอดพระสัพพัญญุตญาณแล้ว ก็เพื่อตัดความสงสัยของชนผู้เช่นพระองค์

นี่แหละ ขอพระองค์จงทรงสดับปัญหาที่พระองค์ถามแล้วเถิด บรรดาการให้ทุกอย่าง การให้ธรรมประเสริฐที่สุด บรรดารสทุกอย่าง รสแห่งธรรมประเสริฐที่สุด บรรดาความยินดีทุกอย่าง ความยินดีในธรรมประเสริฐที่สุด ส่วนความสิ้นไปแห่งตัณหาประเสริฐที่สุดแท้ เพราะยังผู้ปฏิบัติให้บรรลุพระอรหัตได้ ดังนี้แล้วตรัสพระคาถานี้ ฯ

พระเทพปริยัติมุนี วีรปญฺโญ วัดหงส์รัตนาราม แปล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.